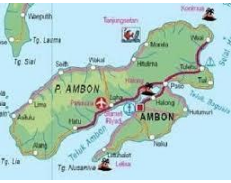

De eerste jaren van mijn leven.

Op 9 juni 1939 ben ik geboren op het eiland Ambon in de Molukken. Mijn ouders (vader van 1898 en moeder van 1900) waren een onderwijzersechtpaar. Ook had ik een broer Henk die 9 jaar ouder was en een zuster Grada die 8 jaar ouder is. Ik was dus een nakomertje.

Zo ver ik weet was het een gelukkig gezin, we hadden een huis en zoals het toen ging in de tropen verschillende bedienden, een djongos (huisbediende), een kebon(tuinman), een chauffeur en ook een baboe (kindermeisje). We hadden dus wel wat welvaart.

Alleen mijn moeder moest geopereerd worden aan haar baarmoeder na de geboorte van mij. Die operatie is niet goed gegaan, de arts was geen vakman, hij had er een puinhoop van gemaakt.

Vervolgens kreeg mijn vader een bevordering, hij werd hoofd van de MULO in Bandoeng op Java, dus verhuizen en mijn moeder kon daar opnieuw geopereerd worden door een chirurg die zijn vak wel kende en heeft dus een hersteloperatie gedaan.

Toen brak de oorlog uit in 1941, een jaar later dan in Europa. Mijn vader moest voor zijn dienstplicht opkomen en moest als chauffeur op een truck rijden en soldaten vervoeren. Tijdens één van de eerste acties op 05-03-1942 reed hij op aanwijzing van een Javan rechtstreeks op een mitrailleurs nest van de Jappen aan. Het resultaat was dat iedereen werd doodgeschoten, mijn vader is daar samen met al de Ambonezen die bij hem in de auto zaten in een massagraf te Bojolali begraven.

De Janners hadden dus Indonesië bezet, mijn moeder kreeg een kwartier de tijd om wat spullen te pakken, ondertussen zaten de Indonesiërs (ook onze baboe) te wachten dat wij weg zouden zijn, dan konden zij ons huis leeg roven, onze baboe heeft ook meegedaan, maar die wist de weg en heeft belangrijke papieren, bankboekjes enz. meegenomen en dat hebben wij later weer van haar terug gekregen. Wij werden dus gevangen gezet in kamp Bandoeng, wij moesten slapen in een garage of een kippenhok, het moet niet best geweest zijn.

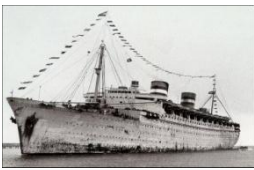

Na een jaar daar gezeten te hebben moesten wij naar Batavia, naar kamp Tjideng. Mijn broer werd bij onze moeder weggehaald en moest naar een mannenkamp.

Het was voor mijn moeder héél zwaar, eerst je man verliezen, daarna je zoon moeten afstaan en zelf lichamelijk nog lang niet in orde na die twee operaties. Het resultaat was dat mijn zusje (11 jaar op dat moment) voor mij moest zorgen. Mijn moeder kon het toen nog niet opbrengen om voor ons te zorgen. Wij kwamen dus in kamp Tjideng aan na een verschrikkelijke treinreis in goederen wagons. Kamp Tjideng was gewoon een stadswijk waar een omheining om gezet was, wij zaten daar met 80 personen in een huis, niet veel ruimte dus, een ieder had 80 centimeter om te slapen. Eten was er nauwelijks, het zijn uiteindelijk 3 hongerjaren geworden.

Kamp Tjideng was een ramp, het ergste Jappenkamp wat er ooit is geweest, een gemiddelde sterfte cijfer van 7 per dag. De dikke mensen werden mager en de magere gingen dood. De kampcommandant was Sonei, deze man had last van maanziekte en was bijzonder wreed tegenover de vrouwen. Bijvoorbeeld bij volle maan moest iedereen aantreden en moesten we buigen voor de keizer van Japan en dat zo'n 100 tot 200 keer. Zo had hij nog meer van zulke fratsen, de straffen waren niet mals als je niet deed wat zij wilden. Direct na de oorlog is hij voor een vuurpeloton gezet.

Moeder kreeg tijdens de gevangentijd hongeroedeem en lag in een soort ziekenhuisje???? Uiteindelijk is er een einde gekomen aan de oorlog, 15 augustus 1945. Net op tijd voor mijn moeder, ze kon medicijnen krijgen en wat nog belangrijker was, we kregen weer eten. Onze broer Henk is ook toen naar ons kamp gekomen, die zag er nog redelijk uit, hij had wel eten gehad en had het niet zo beroerd gehad als wij.

Het heeft nog even moeten duren maar daarna zijn wij met kleinere boten van Batavia naar Singapore gebracht om op te stappen op de Nieuw Amsterdam, een groot cruiseschip. Het schip is op 08-12-1945 met 3800 passagiers aan boord vertrokken.

Onderweg zijn we gestopt bij Port Said in Egypte waar we kleren hebben gekregen, we hadden niets meer, alleen maar een paar vodden die we de hele oorlogstijd gedragen hadden.

Tijdens de reis brak er mazelen uit, daardoor zijn er ruim 100 mensen overleden, ze hadden geen weerstand doordat ze uitgehongerd waren geweest.

We zijn op 01-01-1946 aangekomen in Southampton in Engeland.

Vervolgens zijn mijn moeder en mijn broer op weer een andere boot naar Nederland gegaan. Mijn zuster en ik waren ziek, wij hadden ook de mazelen gekregen. Wij zijn toen op een Engels hospitaalschip geplaatst, allebei op een andere plaats op het schip, allemaal Engelse doktoren en zusters, ik voelde me verloren. En zo zijn wij naar Nederland gevaren en in Amsterdam aangekomen. We werden allemaal naast elkaar op de kade gelegd op brancards, mijn zuster had gevraagd aan de verplegers om mij te zoeken, ze werd dus langs alle brancards gedragen en heeft mij zo gevonden. We werden samen op één brancard gelegd en daarna direct naar een ziekenhuis in Amsterdam, wij hebben het overleefd.

Mijn zuster heeft er een oorlogstrauma aan overgehouden, ze is echt een oorlogsslachtoffer, zelf heb ik er niet zoveel last van gehad, behalve dat ik niet een meerdere boven mij kon hebben en dat is lastig als marinier en trouwens ook in mijn verdere burgerleven heeft het wel parten gespeeld.

Dit is mijn verhaal over de beginfase van mijn leven, als er nog vragen hierover zijn, ik kan ze misschien nog beantwoorden, ik ben er nog, toch?

Jan van Bockhoven.